

POKOJ A DOBRO

KATOLÍCKY ČASOPIS
FARNOSTI MARKUŠOVCE

02
2025
APRÍL
27. ROČNÍK
ZALOŽENÉ 1999

Bazilika sv. Klementa v Ríme, kde je pochovaný sv. Cyril. Foto: Peter Lazor

03 | Ticho Bielej soboty

09 | Prežiť jubilejný rok

15 | Na diaľnici do neba

EDITORIÁL

MILÍ ČITATELIA!

Výraz – ohnuté chrbty – nesie v sebe rôzne významy. Najčastejšie ho však vnímame v negatívnom kontexte, v súvislosti s tzv. „pokrivenou chrbticou“, symbolom otrockej poddajnosti.

Ohnúť chrbát v tomto zmysle slova znamená, že sa človek prispôsobuje dobe a/alebo ľuďom tak, aby mal z toho osoh. Bez ohľadu na morálku a zákony a dokonca aj na ostatných ľudí.

V súčasnej modernej dobe vidíme aj iný obraz ohnutých chrbtov, a to doslova. Ľudia, ktorých zotročilo pozerať do mobilov.

Kedy má človek „ohnutý chrbát“? Ak nechá, aby mal niekto alebo niečo nad ním moc. Sú to napríklad politici? Alebo internetová skupina ľudí, do ktorej sme sa zapojili? Možno nečestný biznis, vďaka ktorému chceme zbohatnúť? A či povrchný „moderný štýl života“?

Naopak „vystrieť chrbát“ znamená pozrieť a hľadiť očami smerom „hore“, k dobru a tiež ostatným ľuďom priamo do očí. Priamy pohľad vieme mať vtedy, ak nenosíme v sebe nenávisť, zatrpknutosť, závisť, ale naopak – lásku k Bohu a úctu voči druhému. Dokážeme to vtedy, ak dovoľíme, aby nad nami zvíťazil Boh. Víťazný Kristus nám dáva slobodu výberu – ako chceme žiť a ako chceme zomrieť. Paradoxne – nie je to víťazstvo nadvlády Boha nad človekom, ale víťazstvo smrťou vykúpenej lásky Boha k človeku. Pred Bohom neohýbame otrocky chrbát, ale kľakáme s láskou a pohľadom upretým na živého Krista.

Jedným z prvých krokov k „rovnej chrbtici“ je odpustenie. Prosiť o odpustenie aj odpustiť. Nie je to jednoduchý ani jednorazový akt, ale je to cesta, na ktorú sa treba vydať.

V tomto Jubilejnom roku 2025 sme mnohí so zatajeným dychom počúvali prosby o odpustenie zo strany kňazov. Konkrétne od nášho spišského biskupa Františka Trstenského v Katedrále sv. Martina v Spišskej Kapitule. Počas liturgie odprosival za hriechy minulosti Cirkvi v siedmich oblastiach a odprosival za konkrétne previnenia. Urobil gesto, ktorým nám ukázal cestu, ktorou sa môžeme vrátiť k našej ľudskej podstate. Byť človekom stvoreným na Boží obraz. Cirkev začala od seba a prosí o to aj nás všetkých, aby sme vykročili na túto cestu – v rodinách, v spoločenstvách, na pracoviskách, v susedstvách, jednoducho vo všetkých vzťahoch. Konkrétnymi slovami a skutkami. Inej cesty k pokoju a mieru niet.

Pax et bonum!

MONIKA HODNICKÁ |
ŠÉFREDAKTORKA
monika.hodnicka@gmail.com

Foto: Peter Lazor

AKTUÁLNA TÉMA

TICHO BIELEJ SOBOTY

Medzi dramatickými udalosťami Veľkého piatku a radostným výkrikom Veľkonočnej nedele sa nachádza deň, ktorý je naplnený očakávaním.

Tento deň však nie je prázdny miestom medzi dvomi dôležitými udalosťami.

Je to priestor, kde sa môže udiť veľa – ak mu to dovoľíme.

Biela sobota je dňom ticha. A ticho v sebe nesie niečo, čo moderný človek často vníma ako nepohodlie. Žijeme vo svete, kde sa očakávajú rýchle reakcie, kde sa

každé prázdno okamžite vyplní – obrazmi, zvukmi, slovami. Ticho nemusí byť

prázdne, ponúka priestor, kde sa môže niečo pomaly formovať. Možno niečo, čo potrebuje čas dozrieť, kým sa ukáže navonok. Konfrontuje nás s vecami, ktorým sa bežne vyhýbame. S nami samými. S otázkami, ktoré nechceme počuť, a s odpoveďami, na ktoré nie sme pripravení. No práve v takomto priestore vzniká dôvera – nie naivná, ale zakorenená v skúsenosti, že aj vtedy, keď sa navonok nič nedeje, niečo sa deje v nás, pod povrchom. **Rastie pokoj, trpezlivosť, schopnosť počúvať nielen druhých, ale aj seba.**

Tento deň je výzvou naučiť sa čakať. Niektoré veci v živote jednoducho nemôžeme urýchliť. Tak ako semenko potrebuje svoj čas v zemi, aj človek potrebuje obdobia ticha, nečinnosti, dozrievania. Biela sobota nás učí, že nie každé obdobie musí byť naplnené aktivitou. Niečo veľmi podstatné sa môže udiť aj bez nášho pričinenia.

Z perspektívy bežného života môže mať Biela sobota množstvo podôb. Sú to dni, keď sa cítime zaseknutí, unavení, bez nápadov. Dni, keď sa veci nehýbu, keď

vzťahy stagnujú, keď nevidíme výsledky svojej práce, alebo sa zdá, že naše úsilie vyšlo nazmar. Takéto dni nás môžu frustrovať, pretože nás učili, že musíme ne-

ustále rásť, zlepšovať sa, niekam smerovať. Ale práve v týchto „neplodných“ obdobiach sa učíme najviac – o pokore, trpezlivosti, vytrvalosti. Veľká noc je sviatkom vzkriesenia, ale skôr než sa dostaneme k tomuto svetlu, musíme prejsť tmou. A práve v tejto tme, **v tichu, sa rodia malé zmeny, ktoré majú veľký význam.**

Vzkriesenie môžeme obrazne prežívať už teraz a nemusíme zmeniť celý svoj život. Niekedy to znamená vrátiť sa k niečomu, čo ste kedysi milovali, ale na čo ste zabudli. Začať znovu dôverovať, aj keď vás sklamali. Alebo priznať si, že niečo nefunguje, a rozhodnúť sa konať inak. V bežných dňoch sa toho môže odohrať viac, než si myslíme. Veľká noc nám pripomína, že **vzkriesenie je aj každodennou voľbou žiť viac autenticky a zmysluplnejšie.**

Možno práve teraz prežívate svoju vlastnú Bielu sobotu a máte

Foto: Šimon Salanci

Nemusia to byť veľké obraty. Stačí, že sa rozhodneme neodpovedať podráždene, aj keď by sme mohli. Že odpustíme niekomu drobnú krivdu. Že sa ráno zobudíme a skúsime zmeniť zaužívaný zvyk. Takéto zmeny často vyzerajú nenápadne, ale znamenajú začiatok niečoho nového.

pocit, že stojíte, že sa nič nehýbe. Ale to neznamená, že ste stratení. Možno len dozrievate a práve dnes je ten deň, kedy môžete začať prehodnocovať svoje priority – nie skokom, ale tichým krokom smerom do vlastného vnútra.

ZUZANA KLUČÁROVÁ

NÁUČNÝ ČLÁNOK

INFÚZIA NÁDEJE OD ZMŔTVYCHVSTALÉHO

Pri maľovaní fresiek v Katedrále sv. Pavla v Londýne maliar James Thornhill v istom okamihu bol tak nadšený jednou zo svojich fresiek, že odstúpil, aby ju mohol lepšie vidieť. Neuvedomujúc si, že sa len-len že nezrútil z lešenia do prázdna pod sebou. Jeho zdesený asistent však pochopil, že upozornenie zakričaním na neho by nešťastie iba urýchlilo. Bez dlhého premýšľania teda namočil štetec do farby a šmaril ho do stredu fresky. Zhrozený majster poskočil vpred. Jeho dielo utrpelo, ale on sa zachránil.

Takto občas koná Boh s nami: otrasie našimi plánni a našou istotou, aby nás zachránil od priepasti, ktorú nevidíme. Ale buďme pozorní, aby sme sa neoklamali. To nie Boh nejakým hriechom alebo nešťastím hodil štetec do fresky nadutosti nášho života. Boh je naším spojencom, nie spojencom hriechu, nešťastia či choroby! „*Zámery, ktoré mám s vami, sú zámermi pokoja, a nie nešťastia,*“ hovorí sa v Biblii (porov. Jer 29,11). Keby tieto

pohromy boli Božími trestami, nebolo by vysvetliteľné, prečo postihujú rovnako dobrých i zlých.

Nie! Ten, ktorý kedysi plakal nad smrťou Lazára, dnes plače nad pohromami vojny, chorôb a iných nešťastí, ktoré doliehajú na ľudstvo. Áno, Boh „*trpí*“, tak ako trpí každý otec a každá matka. Keď to raz objavíme, budeme sa hanbiť za všetky tie obviňovania, ktoré sme robili voči nemu za života.

Katedrála svätého Pavla v Londýne, fresky Jamesa Thornhilla - <https://www.stpauls.co.uk/>

Z FARSKEJ KRONIKY

Rubrika, v ktorej vám chceme prinášať zaujímavosti z našej farnosti, ktoré boli kedysi zapísané do našej farskej kroniky.

Založil ju v roku 1940 vtedajší pán farár

Ján Skrak. Do kroniky, nazývanej aj HISTORIA DOMUS, zapisoval zaujímavosti až do čias nástupu socializmu.

Z obdobia totality tam nie je nič napísané. Obnova prišla až v deväťdesiatych rokoch nariadením pána biskupa Františka

Tondru. V roku 1997 sa stal farárom v Markušovciach

Mons. Ján Duda, ktorý nadviazal na historickú tradíciu v Markušovciach. Dúfame, že zápisky z našej histórie vám spríjemnia čítanie nášho časopisu.

archív Marty Krížovskej

V r. 1942 sme katolícku mládež farnosti združili do spolku, ktorý sa volá „Združenie Katolíckej Mládeže“. Vytvorili sa dve sekcie: sekcia chlapcov a sekcia dievčat. Predsedom sekcie chlapcov bol mládeňec Jozef Ščerbák, tajomníkom Jozef Stieber a pokladníkom Ondrej Čuchran. Predsedníčkou sekcie dievčat bola Mária Klučárová, tajomníčkou Ema Milčáková. Prenajali sme dom, bývalú starú poštu. Mládež sa tam schádzala na program a ku hrám. Mali tam bi-liard, šachy, knižnicu. Schádzali sa tam jeden – dvakrát do mesiaca a to v nedeľu popoludní. V letných mesiacoch sa vyšlo aj na prechádzku, občasne ku krížu v poli a tam bola prednáška. Mládež usporiadala aj divadelné predstavenie, akadémia ku slávnostným príležitostiam ako napr. Páepžské oslavy, Misijné oslavy. V dňoch 7. – 16. marca boli vo farnosti ľudové misie. Viedli ich patri jezuiti. Úspech bol veľký. Mnohí pristúpili k svätým sviatostiam. Barón Vieland napísal list na náš farský úrad, že on osobne prikázal svojim zamestnancom a dal im dovolenku, len aby na misie šli a mrzí ho to, že podaktorí jeho zamestnanci ho v tom neposlúchli. V máji 1942 žiaci tretej triedy pristúpili k prvému sv. prijímaniu počtom 45, z toho 10 z Tepličky. Dňa 13. mája pri príležitosti 25. výročia biskupskej vysviacky pápeža Pia XII. bola akadémia, pripravená našou katolíckou mládežou. Nunciature v Bratislave sme poslali blahoprajný telegram sv. Otcovi Piovi XII. a tiež duchovnú kyticu modlitieb, sv. prijímania a dobrých skutkov za sv. Otca.

ŠTEFAN SALOKA | FARÁR

(Pôvodný zápis vdp. Jána Skraka bez gramatickej korektúry)

Boh zdieľa našu bolesť, aby sme ju pre-konali. „Kedže je zvrchované dobré,“ – napísal sv. Augustín – „Boh by nikdy nedovolil, aby v jeho dielach existovalo akékoľvek zlo, ak by nebol dosť silný a dobrý na to, aby i zo samotného zla vyvodil dobro.“^[1]

On, hoci bol ukrižovaný našimi hriechmi, vstal z mŕtvych, aby nás uzdravil. My sme ho zabili a on vstáva, aby nás oslobodil, vstáva, aby nám dal večnosť, vstáva, aby nám dodal ODVAHU.

Odvaha: to je slovo, ktoré v Evanjeliách vždy vychádza z Ježišových úst. Len jeden-krát ho vyslovujú druhí, aby núdznemu po-vedali: „Neboj sa! Vstaň, [Ježiš] ťa volá!“ (Mk 10, 49). Je to on, Zmŕtvychvstálý, kto pozdvihuje nás úbožiacov. Ak si slabý a krehký na ceste, ak padáš, nemaj strach. Boh k tebe vystiera ruku a hovorí ti: „Odvahu!“

Stačí si otvoriť srdce v modlitbe, stačí trochu nadvihnúť ten kameň, ktorým je priva-lený vchod do tvojho srdca, aby si dovolil vstúpiť Ježišovmu svetlu. Stačí ho pozvať: „Príď, Ježišu, do mojich strachov a aj mne po-vedz: „Odvahu!“ S tebou Pane budeme skúšaní, avšak nie rozrušení. A „akýkoľvek smútok by v nás prebýval, budeme cítiť, že musíme dúfať, pretože s tebou kríž vyústi do zmŕtvychvstania, pretože ty si s nami v temnote našich nocí: si isto-tou v našich neistotách, Slovom v našich tichách, a nič nám nikdy nebude môcť ukradnúť lásku, ktorú k nám prechovávaš.“^[2]

My, pútnici hľadajúci nádej, v tomto Ju-bilejnom roku sa dnes znova túlime k tebe, zmŕtvychvstálý Ježišu Kriste. Prosíme ťa o infúziu nádeje do nášho života a do živo-ta celej Cirkvi. Obraciame sa smrti chrbtom a otvárame srdcia tebe, ktorý si Život a naša Nádej.

Prajem vám hlboké prežitie veľkonočného tajomstva – smrti a zmŕtvychvstania nášho Pána Ježiša Krista. Nech svetlo zmŕtvychvsta-lého Krista prežiarí vaše životy a rodiny a pri-nesie vám veľkú radosť! Požehnané veľkonoč-né sviatky vám zo srdca prajem spolu s pánom farárom a bratmi kapucínmi.

VLADIMÍR FEDOREK, FARSKÝ VIKÁR

[1] Sv. Augustín, Enchiridion, 11,3 (PL 40, 236).

[2] Pápež František, Homília Veľkonočná vigília

Foto: Peter Lazor

NÁZOR PSYCHOLÓGA

DOPAMÍNOVÝ DETOX

Za pocity radosti, motiváciu pustiť sa do zložitejších úloh alebo pocit zadostučinenia sú zodpovedné chemické látky v našom mozgu, no najmä neurotransmitter dopamín. Ako to funguje?

A prečo práve dopamínový detox môže viesť k spokojnejšej mysli?

Keď zažívame niečo príjemné – napríklad zjeme obľúbené jedlo, pozrieme si zábavné video, alebo dostaneme pochvalu – náš mozog uvoľní dopamín. Tento mechanizmus je prirodzený a potrebný, pretože nás motivuje k činnostiam, ktoré sú pre nás prospešné. Problém však nastáva vtedy, keď začneme nevedomky vyhľadávať čoraz viac týchto „rýchlych odmien“ a staneme sa od nich závislí. Moderný svet je preplnený podnetmi, ktoré nás neustále bombardujú dopamínovými impulzmi – sociálne siete, upozornenia v mobilných telefónoch, rýchle občerstvenie, sladkosti či celé série seriálov, ktoré si môžeme pozrieť na jedno posedenie. Aj keď to znie skvelo, **neustále sa odmeňovať a „užívať si život naplno“, paradoxne to vedie k únavе, nesústredenosti a nespokojnosti.**

PREČO POTREBUJEME UBRÁŤ?

Dopamínový detox je metóda, ktorá pomáha obnoviť rovnováhu v našom mozgu tým, že obmedzíme činnosti, ktoré spôsobujú nadmerné uvoľňovanie dopamínu. Cieľom nie je odstrániť radosť zo života, ale naučiť sa ju znovu prežívať aj v jednoduchých a prirodzených okamihoch. Keď si často doprajeme okamžité potešenie, naša schopnosť tešiť sa z malých

vecí slabne. Môžeme sa cítiť nepokojní, strácame schopnosť sústrediť sa a máme pocit, že nám stále niečo chýba. Navyše, závislosť od dopamínu je podobná iným závislostiam – chceme ho stále viac, a tak venujeme oveľa viac času činnostiam, ktoré podporujú jeho rýchle vyplavovanie. Dopamínový detox pomáha mozgu „resetovať sa“ a vrátiť sa k rovnováhe.

ZBAVTE SA ROZPTÝLENÍ

Na určitý čas – môže to byť niekoľko hodín, deň alebo aj dlhšie – vedome odoprieme činnosti, ktoré nám prinášajú rýchle a intenzívne potešenie. To znamená obmedziť používanie telefónu, sociálnych sietí, televízie či konzumácie nezdravého jedla. Namiesto toho sa môžeme venovať aktivitám, ktoré sú pokojné a prirodzené – prechádzka v prírode, čítanie knihy, tvorivá činnosť, písanie denníka alebo jednoducho chvíľa ticha a premýšľania. Dôležité je tiež naučiť sa vydržať chvíle nudy a nekomfortu bez okamžitého siahnutia po rozptýlení.

BENEFITY DETOXU

Po dopamínovom detoxe môžeme zažiť väčšiu mentálnu jasnosť, lepšiu schopnosť sústrediť sa a vnútorný pokoj. Pomáha nám to znovu objaviť radosť v jedno-

duchých veciach, ktoré sme si predtým nevšimli. Mnohí ľudia, ktorí vyskúšali dopamínový detox, hovoria o tom, ako sa im zlepšil spánok, znížila sa úroveň stresu a cítili sa spokojnejší so svojím životom. Postupne si uvedomíme, že skutočné naplnenie neprichádza z neustáleho rozptyľovania sa, ale z hlbšieho prežívania prítomného okamihu. Zároveň **sa môžeme snažiť menej konzumovať zábavu, ktorú pre nás pripravil niekto iný, a viac samostatne tvoriť.** Napríklad, jedna fotografia, ktorú urobíme my a má pre nás osobný význam, prinesie väčší pocit naplnenia ako tisíce fotografií cudzích ľudí na sociálnych sieťach, na ktoré sa pozeráme pár sekúnd, ale nič hlbšie pre nás neznamenajú.

Dopamínový detox je jednoduchý, ale účinný spôsob ako zvýšiť spokojnosť so životom. Stačí urobiť prvý krok a dopriať si chvíľu ticha, v ktorom sa môžeme opäť spojiť s nami samými.

ZUZANA KLUČÁROVÁ |
PSYCHOLOGIČKA

Z FILIÁLKY TEPLIČKA

PREŽIŤ JUBILEJNÝ ROK V BOŽEJ MILOSTI

Jubilejný rok je pre Katolícku cirkev významným obdobím a veľkým sviatkom pre veriacich. Predstavuje čas zmierenia, odpustenia, obrátenia sa a duchovnej obnovy. Je to čas, kedy sú veriaci pozvaní, aby sa uprostred cesty životom, putujúc k bráne večnosti, zastavili a prehodnotili svoje životné postoje k Bohu, k svojim blíznym i k sebe samému.

RÍM - VEČNÉ MESTO

S oslavou Jubilejného roka je putovanie späť s mestom Rím a jeho posvätnými miestami. V Ríme je centrum Katolíckej cirkvi. Lateránska bazilika, ktorá je MATKOU A HLAVOU CIRKVI VŠETKÝCH MIEST A SVETA. Ježiš povedal: „JA SOM BRÁNA. KTO VOJDE CEZO MŇA, BUDE SPASENÝ“ (Jn 10, 9). Túžbou každého úprimne veriaceho človeka je zažiť milosti Svätého roka. Vojst' svätou bránou do kostolov v Ríme, vstúpiť do Kristovho srdca, prežiť posväcujúcu milosť pokánia, odpustenia a zmierenia a získať tak úplné odpustky.

Putovanie do Ríma nie je z rôznych dôvodov dopriate každému veriacemu človeku. V diecézach máme určené jubilejné chrámy. Vojst' jubilejnou bránou do kostola doma a získať milosti Jubilejného roka je to isté, ako prejsť svätou bránou v Ríme.

SVÄTYŇA BOŽIEHO MILOSRDENSTVA V SMIŽANOC

Svätyňa Božieho milosrdenstva v Smižanoch je pre našu farosť a filiálku najdostupnejším miestom, kde môžeme počas roka prežiť milosti Jubilejného roka. V tomto, ale aj v iných jubilejných chrámoch Spišskej diecézy sa raz mesačne uskutočnia tzv. Večery milosrdenstva. Na tento večer sú pozvaní všetci veriaci, aby sme sa spoločne modlili a prosili Boha o silu a oslobodenie od všetkých zviazaností, ktoré nás zotročujú, hlavne odpustenia a vnútorného uzdravenia. Cieľom je modliť sa a prosiť Pána o silu obnoviť naše zranené vzťahy a byť uzdravený zo všetkých bolestí, úzkostí či zložitých vzťahov.

SILA MODLITBY PRE ODPUSTENIE

V živote každého človeka sú chvíle, keď si uvedomí svoje zlyhania, svoje ľudské slabosti či hriechy. Modlitba za odpustenie je silným momentom pre zmierenie s Bohom a obnovením nášho vzťahu s ním a svojimi blíznymi. Večerná modlitba je samozrejmosťou každého veriaceho človeka. Je časom, keď môžeme zložiť všetky starosti a hľadať Božiu blízkosť. Je príležitosťou poďakovať sa za uplynulý deň, prosiť o odpustenie za naše ľudské slabosti a obnoviť svoj vzťah s Bohom.

Svätý Augustín nám ukazuje, že pravá pokora a dôvera v Božie milosrdenstvo sú základom k zmiereniu a pokoju duše. Preto sa každý deň v modlitbe odovzdajme do rúk nebeského Otca modlitbou, ktorú sa modlil svätý Augustín:

MÁRIA KOŇAKOVÁ | TEPLIČKA

MÔJ BOŽE,

večný a nekonečne milosrdný,
dnes som stál pred tvojou láskou
a pred tvojou pravdou.

Vidím svoje slabosti, vidím svoje pády,
a preto s pokorným srdcom volám:
Odpusť mi, Pane, čo som dnes pokazil.
Odpusť mi myšlienky, ktoré neboli čisté,
slová, ktoré zranili,

a skutky, ktorými som sa vzdialil
od teba a od svojich blíznym.

Pane, nech tvoje svetlo rozptýli
temnotu môjho srdca

a nech tvoja láska uzdraví všetko,
čo som poškodil.

Pomôž mi kráčať cestou
tvojich prikázaní,

aby môj život svedčil o tvojej milosti.

Prijmi moju ľútosť a ved' ma
zajtrajším dňom,

aby som sa stal dobrým človekom
a žil podľa tvojej vôle.

Mária, Matka milosrdenstva,
oroduj za mňa,

aby ma tvoj Syn viedol k spásu. Amen.

FRANTIŠKÁNSKE OKIENKO

CESTA BIBLICKEJ VIERY ZAVRŠENÁ V JEŽIŠOVI KRISTOVI

Celé biblické posolstvo nám hovorí, že Boh sa dáva človeku poznať, čím s ním chce vstúpiť do hlbokého vzťahu. Aj keď človek mnohokrát zaujal odmietavý postoj k ponuke lásky, predsa mu v ústrety prichádza neslýchané Božie konanie:

„Toto konanie nadobúda dramatickú podobu v skutočnosti, že v Ježišovi Kristovi sám Boh hľadá „stratenú ovcu“, trpiace a zblúdené ľudstvo.“

Božie áno voči človeku, sa v dejinách ľudstva ukázalo v osobe Ježiša Krista a v jeho smrti na kríži.

V Ježišovi, ktorý je prítomnosťou živého Boha, sa dotýkajú Boh a človek, Boh a svet. Tým, že sa Kristus obetoval na kríži, vložil vinu celého sveta do rúk Božej lásky a rozpustil ju v nej.² V trinástej kapitole Jánovho evanjelia nachádzame scénu, ako Ježiš pri poslednej večeri umýva svojim učeníkom nohy. Pápež Benedikt XVI. v jednej svojej úvahe nad Eucharistiou hovorí, že evanjelista zhrňuje v udalosti umývania nôh učeníkom takpovediac celok Ježišových slov, jeho života a smrti a ukazuje sa, čo konal a čím je. On, Pán, zostupuje z neba na túto zem.³ Ježiš, ktorý je pravý Boh a pravý človek a svoju „rovnosť s Bohom“ neprežíva spôsobom, ktorým by triumfoval, alebo dokazoval svoju nadradenosť a doslova sa zriekol seba samého. Kristus sa vyzliekol zo seba a prijíma „prirodenosť sluhu“, stáva sa človekom poznačeným utrpením, chudobou a smrťou.⁴ Takto si odkladá svoje šaty a stáva sa otrokom, aby mohol vykonať svoju službu umývania nôh. Ježiš sa skláňa k špinavým nohám celého ľudstva a svojou láskou ho očisťuje. Otrocksá služba umývania nôh, v kontexte historickej doby, vytvárala atmosféru zdieľania pri spoločnom stole. Ježiš Kristus svojím životom a smrťou uschopňuje ľudstvo vytvárať spoločenstvo s Bohom i medzi sebou navzájom.⁵ Na inom mieste Jánovho evanjelia Ježiš hovorí, že vyšiel od Otca a vracia sa k nemu (porov. Jn 16, 28). Vychádzanie je aktom lásky, zostúpením z lásky k stvoreniu, z lásky k stratenej ovečke. **Cieľom Ježišovho zostúpenia bolo prijať a pozdvihnúť celé ľudstvo,**

a tak priviesť všetkých ľudí domov, do Božej lásky.

Benedikt XVI., poukazujúc na List Filipanom – konkrétne hymnus na Krista (porov. Flp 2, 5-11) hovorí, že Ježiš robí opačný pohyb ako prvý človek Adam, ktorý sa pokúša siahnuť po božskosti. Kristus, nový Adam, naopak zostupuje zo svojho božstva, stáva sa človekom, berie si prirodzenosť sluhu a stáva sa poslušným až na smrť na kríži.⁶ Ved' práve:

*„Na Kristovom kríži sa uskutočňuje spása človeka a Adamova situácia sa mení: Adam, stvorený na obraz a podobu Boha, si nárokuje byť ako Boh, a to vlastnými silami, a postaviť sa na Božie miesto. Tým stratil pôvodnú dôstojnosť, ktorá mu bola darovaná. Ježiš, naopak, hoci bol rovný Bohu, sa znížil, [...] aby vykúpil Adama, ktorý žije v každom z nás a opäť daroval človeku stratenú dôstojnosť.“*⁷

Úplné poníženie Ježiš demonštruje v geste umývania nôh. Zoblíkaním odevu hovorí o zoblečení božského jasu a umývaním nôh poukazuje na očistenie jeho láskou, ktorá ide až do krajnosti. Ježišova slúžiaca láska vyslobodzuje človeka z jeho pýchy a robí ho schopným zjednotenia s Bohom.⁸ V Ježišovej smrti na kríži sa: „... uskutočňuje obrátenie sa Boha proti sebe samému, v ktorom sa daruje človeku, aby ho vyzdvihol a spasil – je to láska v jej najradikálnejšej podobe.“⁹

V darovanej láske na kríži je človek vykúpený a znovuzrodený. Pod krížom sa človek akoby narodil druhýkrát, čím sa jeho život potvrdzuje nanovo. Bohom darované áno, vztyčené na kríži, nanovo potvrdzuje existenciu človeka, s konečnou platnosťou ho oživuje a požíva do osobného vzťahu. Božie áno dáva

človeku silu prijať vlastné bytie, svoje vlastné ja.¹⁰ Túto skutočnosť môžeme vidieť v podstate slov: „Ved' Boh tak miloval svet, že poslal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život.“ (Jn 3, 16). Vyššie je uvedené, že večný život spočíva vo vzťahu s Bohom, potom Ježišova smrť na kríži nám ukazuje, „že práve kríž predstavuje najkrajnejšiu radikalizáciu bezvýhradnej lásky Boha, v ktorej sa napriek odmietaniu zo strany ľudí sám rozdáva, berie na seba ľudské „nie“ a vzťahuje ho do svojho „áno“ (porov. 2 Kor 1, 19).“¹¹ Človek sám svojou silou nikdy nenadobudne vzťah s Bohom. Cesta k Bohu sa otvára jedine v spoločenstve s Kristom. On zomrel za všetkých, a preto vytváranie vzťahu s ním, žitie pre neho, robí človeka účastným jeho bytia, *bytia pre všetkých*.¹²

Foto: Peter Lazár

Aktu Ježišovho sebaobetovania zodpovedá jeho trvalé sprítomnenie v Eucharistii. Je to jeho dar, zjavujúci lásku Boha ku každému človeku. Ježiš Kristus vo sviatosti lásky dáva seba samého, čím prejavuje lásku, ktorá ženie dávať život za priateľov (porov. Jn 15, 13). V Eucharistii prichádza Pán v ústrety človeku a stáva sa spoločníkom na jeho ceste, stáva sa pre neho pokrmom, čím sýti jeho hlad po pravde a slobode.¹³ Encyklika *Deus caritas est* hovorí, že antický svet považoval za pravý pokrm pre človeka *logos*, večnú myseľ. Benedikt XVI. analogicky poukazuje na skutočný *Logos*, na Krista. Ježiš sa, ako láska, Božie *agapé*, stáva naozajstným pokrmom. Človek je vtiahnutý do aktu Ježišovej obety. Veriaci kresťan neprijíma vtelené *Logos* len statickým spôsobom, ale je ním včlenený do dynamiky jeho dávania sa. **Eucharistia doslova vťahuje do Ježišovej obety, a tak človek zjednotený s ním je zároveň zjednotený so všetkými, ktorým sa on rovnako dáva. Kresťan prijímajúci Eucharistiu sa stáva spolu s inými prijímajúcimi jedným telom. V tejto skutočnosti sa ukazuje sociálny charakter Eucharistie.**

Iba na takomto praktickom základe musí kresťan premieňať Eucharistiu do konkrétneho života, pretože sa v nej Božie *agapé* vteľuje, aby naďalej pôsobila vo veriacich a skrze nich. Kresťan si nemôže darovanú lásku nechať len pre seba.¹⁴ Je pozvaný nastúpiť na cestu Ježišovej nauky o láske, ktorú človeku ukázal na svojom živote: „Kto sa bude usilovať zachrániť si život, stratí ho, a kto ho stratí, získa ho“ (Lk 17, 33). Nasledujúc Kristovu osobnú cestu, ktorá ho cez kríž priviedla k vzkrieseniu, je kresťan pozvaný vstúpiť do dynamiky pšeničného zrna.¹⁵ Ako hovorí pápež: „Kristus sám je Božím pšeničným zrnom, ktoré Boh zasial do zeme tohto sveta. Kristus sám je slovo večnej lásky, ktoré Boh zasial do zeme. Je pšeničným zrnom, ktoré muselo odumrieť, aby prinieslo úrodu.“¹⁶ Odumieranie seba je jadrom Kristovej obety, v ktorej je zahrnutá podstata lásky a ľudského života vo všeobecnosti.¹⁷

br. MICHAL VARGA |
KAPUČÍN

1 BENEDIKT XVI.: *Deus carita* sest. č. 12; 2 Porov. RATZINGER, Joseph – Benedikt XVI.: *Ježiš Nazaretský II.* s. 47.; 3 Porov. RATZINGER, Joseph: *Vrchol a pramen. Kostelní Vydří: Karmelitánske nakladateľstvá, 2009.* s. 24. ISBN 978-80-7195-327-2; 4 Porov. BENEDIKT XVI.: *Generálna audiencia: Plná realizácia spočíva v zrieknutí sa seba.* 2012. In: <https://www.tkkbs.sk/view.php?cislocianku=20120627032>, 26. 1. 2020.; 5 Porov. RATZINGER, Joseph: *Vrchol a pramen.* s. 24-25.; 6 Porov. RATZINGER, Joseph – Benedikt XVI.: *Ježiš Nazaretský II.* s. 61-63.; 7 BENEDIKT XVI.: *Generálna audiencia: Plná realizácia spočíva v zrieknutí sa seba.* 2012. In: <https://www.tkkbs.sk/view.php?cislocianku=20120627032>, 26. 1. 2020.; 8 Porov. RATZINGER, Joseph – Benedikt XVI.: *Ježiš Nazaretský II.* s. 61-63.; 9 BENEDIKT XVI.: *Deus carita* sest. č. 12; 10 Porov. RATZINGER, Joseph: *Věřit, doufat, milovat.* s. 101-102.; 11 RATZINGER, Joseph – Benedikt XVI.: *Ježiš Nazaretský II.* s. 124.; 12 Porov. BENEDIKT XVI.: *Spe salvi.* Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2008. ISBN 978-80-7162-700-5 č. 28; 13 Porov. BENEDIKT XVI.: *Sacramentum caritas.* Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2007. ISBN 978-80-7162-659-6 č. 1-2; 14 Porov. BENEDIKT XVI.: *Deus caritas est.* č. 14; 15 Porov. BENEDIKT XVI.: *Deus caritas est.* č. 6; 16 RATZINGER, Joseph: *Služobníci vašej radosti.* Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2006. s. 16. ISBN 80-7162-602-3; 17 Porov. BENEDIKT XVI.: *Deus caritas est.* č. 6;

KRÍŽOVÁ CESTA 2024

Foto: Šimon Salanci

PRE RODIČOV

BEZPEČNÁ VZŤAHOVÁ VÄZBA

Bábätko prichádza na svet odkázané na starostlivosť druhých. Bez opatery rodičov by neprežilo. V minulosti prevládal názor, že na prežitie dieťaťa stačí, ak sú naplnené jeho biologické potreby. Až prevratný objav britského psychológa Johna Bowlbyho tento predpoklad spochybnil a poukázal na fakt, že bez pocitu bezpečia, ochrany a lásky sa dieťa nemôže plne vyvíjať, čím je ohrozené jeho celkové prosperovanie.

Dieťa sa rodí s potrebou nájsť si osobu pre bezpečnú citovú väzbu, ktorá mu poskytne ochranu a bezpečie. Túto vzťahovú väzbu si buduje najmä v prvom roku života s jednou kľúčovou – primárnou osobou, ktorá mu je v prvom roku najbližšie, a teda najčastejšie so svojou mamou. Evoluční psychológovia vysvetľujú, že vzťahová väzba má v prvom rade význam pre prežitie dieťaťa, pretože puto, ktoré si dieťa vytvorí s dospelou osobou, ktorá sa o neho stará, zvyšuje jeho šancu prežiť.

Väzba medzi mamou a dieťaťom vznikne vždy, ale jej kvalita môže byť rôzna. Odborníci rozlišujú tri typy vzťahovej väzby: bezpečnú, nieistú a dezorganizovanú.

Potrebu vzťahovej väzby aktivujú najmä zážitky, ktoré sú pre dieťa nepríjemné, bolestivé, alebo mu naháňajú strach. Na vytvorenie bezpečnej vzťahovej väzby netreba dokonalú mamu. Je prirodzené, že pri opatrovaní dieťaťa robí mama chyby. Dôležité je, že bábätku prejavuje citlivosť, snaží sa pochopiť jeho potreby, je pri ňom, keď ju potrebuje, ponúkne mu svoju náruč a pociť bezpečia.

Na základe skúsenosti s mamou si bábätko vytvára predstavu o tom, ako fungujú vzťahy s ľuďmi. Tento primárny vzťah sa v nás ukladá ako vzorec, podľa ktorého reagujeme na vzťahové i nevzťahové situácie i v dospelosti. Vzťahová väzba ovplyvňuje aj naše psychické i fyzické zdravie v detstve i dospelosti.

Okrem mamy ako primárnej osoby si dieťa buduje vzťah s otcom, súrodencami, starými rodičmi. Aj tieto sekundárne osoby majú v živote dieťaťa veľký význam. Pojem sekundárne neznamená horšie, ale iné. Výskumy potvrdzujú, že otec a mama ako vzťahové osoby majú rozdielny vplyv na dieťa a vzájomne sa dopĺňajú. Ak je otec citlivým a empatickým rodičom, dieťa si s ním vytvorí bezpečnú vzťahovú väzbu, aj keď s ním netrávi toľko času ako s mamou. Každá jedna bezpečná väzba prispieva k psychickej pohode dieťaťa.

Pevný a bezpečný vzťah s rodičmi súvisí s vyššou spokojnosťou vo vzťahoch v dospelosti. Bezpečná vzťahová väzba je dar na celý život.

BARBORA CHOVANCOVÁ

(Zdroj: J. Bašnáková, E. Vavráková, J. Zemands: Psychológia pre milujúcich rodičov)

Foto: Peter Lazor

PRE DETI

NA DIAĽNICI DO NEBA

Mnohí svätí dokázali urobiť veľké diela plné lásky a milosrdenstva, boli spravodliví, pokorní a v ich srdciach bol na prvom mieste Boh. Niektorí obetovali za pána Ježiša aj život.

Cesta svätosti môže byť aj pokojná a nenápadná.

V Nedeľu Božieho milosrdenstva Svätý Otec František vyhlási za svätého Carla Acutisa, ktorý mal obrovskú úctu k Eucharistii a schopnosť používať dary a talenty, ktorými ho obdaril Boh, na dobré veci. Už od malička svojím životom ukazoval, že svätým sa môže stať úplne každý – stačí mať v srdci lásku k Bohu a k ľuďom.

CARLO ACUTIS – OBYČAJNÝ VESELÝ CHLAPEC

Býval v Taliansku v Miláne. Mal mamu a otca, štyroch psíkov a dve mačky. Nadovšetko miloval babku Luanu. Carlova rodina síce nechodila do kostola, no Carla tam stále niečo ťahalo. Pri každej prechádzke chcel vojsť dnu. Vďaka Carlovi sa väčšmi priblížili k viere aj jeho rodičia. V škole bol šikovným žiakom. Vo voľnom čase rád hrával futbal s kamarátmi, plával či lyžoval. Zaujímali ho nové veci, najmä práca s počítačom. Niektorí ho považovali za počítačového génia. Upravoval školské noviny, tvoril videá a reklamy, v ktorých spolužiakov vyzýval na pomoc druhým. Naučil sa programovať. Keď spolužiakom niečo nefungovalo, rád im pomohol.

Nevedel sa dočkať, kedy konečne prijme Pána Ježiša v Eucharistii. Duchovný otec videl, že je priprave-

ný, tak mu dovolil pristúpiť k prvému svätému prijímaniu už vo veku 7 rokov. Cítil sa v kostole šťastný a pozýval doň aj svojich kamarátov. S obľubou hovorieval, že Eucharistia je jeho diaľnica do neba. „Keby ľudia vedeli, aký dar je Eucharistia,

každý deň by chodili do kostola... Keď sa vystavíme lúčom slnka, opálime sa. Keď sa postavíme pred eucharistického Ježiša, staneme sa svätými.“ Toto posolstvo Carlo túžil šíriť po celom svete a naozaj sa mu to podarilo. Usporiadal výstavu o eucharistic-

CARLO ACUTIS
VYFARBI SI OBRÁZOK:

kých zázrakoch, ktorá vzbudila obrovský záujem. Vytvoril o nich aj webovú stránku. Jeho kniha Eucharistické zázraky vo svete vyšla aj na Slovensku.

Rád sa delil nielen o jedlo, ale aj o svoj čas, či dobrú náladu. Na návštevu pozýval najmä kamarátov, ktorí to doma nemali ľahké. Aj tým si získaval srdcia ľudí. Naučil sa hrať na saxofóne a pri varení si vymýšľal vlastné recepty. Rád robil svet krajším. Pri kúpaní v mori sa potápal a čistil dno od odpadkov. Zbieral ich aj v parku počas prechádzky so psíkmi.

Najšťastnejší bol v mestečku Asissi, kde trávil prázdniny. S kamarátmi behal po kopcoch a obdivoval prírodu a jej Stvoriteľa. Podobne ako sv. František z Assisi, ktorý bol preňho veľkým vzorom. Cestou do školy na bicykli sa zvykol pristiaviť pri neďalekých domoch, ktoré strážili vrátnici z cudzích krajín. Nepoznali tu veľa ľudí, a tak sa vždy potešili, keď sa im Carlo prihovoril. Bolo mu ľúto bezdomovcov, preto sa rozhodol nosiť im z domu teplé jedlo a nápoje. Babka mu vždy niečo pre nich navarila. Z ušetreňého vreckového im kúpil spacie vaky. Niekedy pomáhal s obsluhou v bufete na plavárni a zarobené peniaze rozdal chudobným. Rodičia ho v tom podporovali.

Carlo sa radoval zo života ako ostatní, napriek tomu mu lekári zistili vážne ochorenie – leukémiu. Aj vo veľkých bolestiach sa statočne usmieval a na nič sa nestážoval. Vedel, že odchádza k Bohu. Utrpenie obetoval osobitne za kňazov a za pápeža. Carlo zomrel vo veku 15 rokov. V roku 2020 bol vyhlásený za blahoslaveného ako vzor pre všetky deti a mladých. Svojej mame predpovedal, že bude mať ďalšie deti, a naozaj sa tak stalo – štyri roky po jeho smrti porodila dvojčky Micheleho a Francescu, Carloových súrodencov.

MODLITBA K SV. CARLOVI

Nebeský Otče, ty si nám dal obdivuhodný príklad kresťanského života vo svätom Carlovi, ktorý za základ svojho života považoval eucharistického Krista a od neho čerpal silu do všetkého, čo mu život prinášal. K Ježišovi túžil svojím slovom a príkladom priviesť všetkých, s ktorými ho život spojil, aby aj oni v ňom objavili zmysel svojho života. Na príhovor našej nebeskej Matky, Panny Márie, ktorú si tvoj služobník Carlo tak veľmi ctil a aj na jeho príhovor ťa prosím o túto milosť... (môžeš povedať svoju prosbu). A okrem toho aj o pravú vieru, hlbokú nádej, obetavú lásku, príkladný kresťanský život, horlivosť v evanjelizácii a o šťastnú hodinu smrti, aby som sa po skončení tejto pozemskej púte mohol v nebi radovať s tebou a so všetkými svätými, lebo ty žiješ a kraľuješ na veky vekov. Amen.

ADRIANA LAZOROVÁ

spracované podľa knihy Marianna Čaučiková – Carlo na diaľnici do neba!,
obrázok: <https://sk.pinterest.com/pin/582653270535590808/>

UMENIE

JANKO SILAN NAJKRAJŠÍ ÚSVIT - ŠTVRTOK ZELENÝ

I v duši, hľa! Som celý zmenený,
keď vítam sviatok Chleba Božieho.
Čo by z nás bolo, biednych, bez neho?
Čo by z nás, biednych, bolo bez Boha,
čo z teba, duša moja úbohá?
Na zemi čo by si si počala?
V zúfaní by si tupo mlčala.
Lež dnes nám sláva, ja mám na perách
len ples a vďak a chválu, žiaden strach.
A ešte toľko, toľko vyspievať...
Že síce trpím, ale trpím rád,
že síce žijem, ale umieram,
z lásky a obety sa usmievam.
Iného dnes mi veru netreba:
pribiť ma na kríž, dvihnúť do neba.

(VÝBER: BARBORA CHOVANCOVÁ)

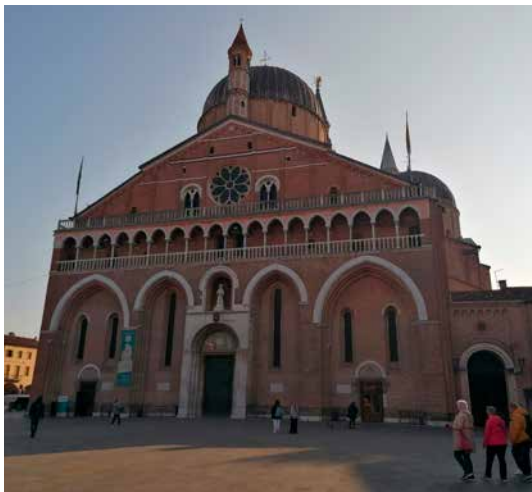

Foto: Jozef Sendrej

REPORTÁŽ

JUBILEJNÁ PÚŤ DO RÍMA A MIEST TALIANSKYCH SVÄTCOV

Jubilejný rok je príležitosťou získať dary milosti i úplné odpustky návštevou jubilejných chrámov, či pápežských bazilik. V prvom aprílovom týždni putovala aj skupina dvanástich Tepličanov, spolu s ďalšími rímsko i gréckokatolíckymi pútnikmi, prevažne z východu, do Talianska.

Púť začala nedeľnou svätou omšou **v Budapešti v jaskynnom paulínskom kostolíku Sziklatemplom**, v skalnom vršku nad Dunajom. V súvislosti s evanjeliom o márnoträtom synovi, d. o. Ľubomír v homílii poukázal, že človek potrebuje: očistenie (pokánie), osvetlenie (prežiaranie) a zjednotenie s Bohom.

Postupne sme navštívili mnohé kostoly, veľkolepé chrámy, baziliky a vzácne pôsobivé sväté miesta spojené s našou vierou. Niektoré spomeniem. **V Assisi**, kde sú pochovaní sv. František a sv. Klára Assisi, ale aj blahoslavený, čoskoro svätý (v Nedeľu Božieho milosrdenstva) mladý taliansky laik Carlo Acutis. Na svätej omši poukázal d. o. Marcel na krásny čistý vzťah medzi sv. Františkom a sv. Klárou a povzbudil nás, aby sme aj my boli jeden pre druhého darom. Neskôr nám d. o. priblížil svoj životný príbeh, cestu ku kňazstvu, pastorácie, ale rozprával aj o vážnych chorobách, ktoré, dalo by sa povedať, zázrakom prežil. Neďaleko Perugia sme **v Montefalco** navštívili kostol mystičky sv. Kláry od Kríža a jej ne-

porušeným telom. Tu d. o. Ľubomír spomenul myšlienku otca biskupa Rusnáka: „*Keď ti Pán Boh niečo vezme, to je preto, že ti chce ponúknuť niečo lepšie.*“ Pokračovali sme v rodisku Pátra Pia **v Pietrelcine i v kláštore San Giovanni Rotondo**, kde pôsobil. Na kalvárii počas krížovej cesty s jeho myšlienkami d. o. Ľubomír spomenul jeho tri rady:

- Dôveruj Bohu, nikdy nezatrpní voči nemu.
- Modli sa, ani jeden deň bez modlitby.
- Neznepekuj sa, Pán vie, čo je pre teba najlepšie.

Prezreli sme si aj „*Nebesú baziliku*“ v neďalekom meste **Monte Sant'Angelo**. **V Padove** sme navštívili Baziliku sv. Antona i kláštor neúnavného spovedníka (podobne ako Páter Pio) Leopolda Mandiča. Cestou serpentínami sme sa dostali do **benediktínskeho kláštora v Monte Cassino**, zbombardovaného počas 2. svetovej vojny, ktorý dnes s bohatou umeleckou výzdobou patrí k najkrajším na svete.

To isté sa dá povedať aj **o štyroch hlavných rímskych bazilikách i ostatných chrámoch vo Večnom**

meste. Pri návšteve Ríma, pokropeného krvou mnohých mučeníkov, pri prechode svätými bránami skvostrných chrámov: Bazilikou sv. Pavla, Lateránskou bazilikou, či Santa Mária Maggiore zažíva človek, pútnik nádeje, silné duchovné emotívne chvíle. Ale ak prechádza Svätou bránou do Baziliky sv. Petra, sídla pápeža a Cirkvi, tie emócie sú intenzívnejšie.

Pri sv. omši v Ríme v „*Polskom dome*“ vyslovil v homílii d. o. Ľubomír o. i. štyri pravidlá patróna Ríma sv. Filipa Neriho:

1. Pohrdaj týmto svetom, je po minútelný.
2. Nepohrdaj ľuďmi, lebo aj v tom najhoršom je niečo dobré.
3. Pohrdaj sebou samým, nepesťuj kult osobnosti.
4. Pohrdaj tým, keď ťa niekto osočuje.

Ale, čo nebolo v „*našom pláne*“, bola 2. apríla 2025 v hodine Božieho milosrdenstva svätá omša v Bazilike sv. Petra pri príležitosti 20. výročia smrti sv. Jána Pavla II., ktorú celebraval kardinál Pietro Parolin, štátny sekretár Svätej sto-

lice. Byť na svätej omši, sedieť medzi Poliakmi i rehoľnými sestrami v modrých habitoch, v prítomnosti tisícov veriacich, stoviek kňazov,

biskupov a kardinálov, bol najväčší duchovný zážitok jubilejnej púte. A keď po svätej omši znela zaplnenou bazilikou obľúbená pieseň poľského pápeža Bárka, nejednému z nás sa leskli slzy v očiach pri spomienke na milovaného pápeža. Čo je zaujímavé, d. o. Ľubomír mal v tento deň 55 rokov a mal z toho neskutočnú radosť, lebo ani netušil, že bude ako koncelebrant spolu d. o. Marcelom na tejto svätej omši.

Na záver púte pri uvažovaní o modlitbe, vyslovil d. o. Ľubomír tieto slová modlitby:

- nechcem páchať zlo,
- chcem konať dobro,
- chcem plniť Božiu vôľu,
- dôverujem ti, Bože,
- ty si môj Pán.

Púť bola obohacujúca, ale miestami aj náročná a hektická. Na púťach to tak býva, že sa musí

človek niečoho zrieť, oželiť pohodlie, niečo obetovať. Vďaka patrí Pánu Bohu za ochranu, d. o. Ľubomírovi za organizáciu púte väčšieho počtu pútnikov (bolo nás 99), za duchovné sprevádzanie, slávenie svätých omší, za povzbudivé homílie, rovnako aj d. o. Marcelovi a vodičom za bezpečnú dopravu.

Človek, ak navštívi posvätné miesta, chrámy svätých, intenzívnejšie prežíva liturgické čítania, evanjeliá, ich sviatok v liturgickom kalendári. Dúfajme, že náš Pán vypočuje naše prosby, modlitby za seba, našich drahých, dobrodincov, za duše zomrelých, filiálku, farnosť, Cirkev. A že ovocie tejto púte sa prejaví v našich životoch, posilní našu vieru nielen v tomto Jubilejnom roku.

Spolupútnik JOZEF SENDREJ |
TEPLÍČKA

JUBILEJNÝ ROK

PÚTNICI NÁDEJE

Na Štedrý deň 24. decembra 2024 Svätý Otec František symbolicky otvoril Svätú bránu v Bazilike Svätého Petra v Ríme, a tým aj začiatok Jubilejného, Svätého roku 2025.

Slávenie jubilejných rokov vychádza zo starozákonnej židovskej tradície a Katolícka cirkev ich slávi od roku 1300 z podnetu pápeža Bonifácia VIII. Spočiatku to malo byť každých 100 rokov, pápež Klement VI. to posunul na 50 a pápež Martin V. na každých 25 rokov. Takto to je dodnes. Každý pápež má právo vyhlásiť mimoriadny svätý rok, tak ako to urobil pápež František, keď vyhlásil rok 2016 za Svätý rok Milosrdenstva.

PODSTATA SVÄTÉHO ROKA

Má to byť rok očisťovania a posväcovania, vnútorného života a pokánia, rok návratu a veľkého odpustenia. Opustenie ľudského spôsobu myslenia a prijatie Božej cesty je nádejou pre jednotlivca i celý svet.

S oslavou Jubilejného roka 2025 je spojené putovanie osobitne späté s Rímom a jeho posvätnými miestami, akými sú hrob sv. Petra a hrob sv. Pavla, relikvie súvisiace s umučením Ježiša Krista – stĺp bičovania, sväté schody, Veronikina šatka. Počas svätého roka sú otvorené sväté brány, ktoré symbolizujú prechod z hriechov do milosti, ku Kristovi, ktorý sám o sebe povedal: „Ja som brána k Otcovi.“ (Jn) Do svätej brány sa len vstupuje, nedá sa ňou vyjsť z chrámu. Brána je znamením nádeje a z toho vyplýva aj motto Jubilea 2025: „Nádej nesklame“. Prechodom svätej brány môže pútnik za splnenia obvyklých podmienok získať úplné odpustky pre seba alebo zosnulých. Vo Večnom meste bolo otvo-

rených päť svätých brán: v Bazilike sv. Petra, v Bazilike sv. Pavla za hradbami, v Bazilike Panny Márie Väčšej, v Lateránskej bazilike a vo väznici Robbiaia v Ríme, ktorú tiež osobne otvoril pápež František, aby väzneným vyjadril svoju blízkosť.

Od začiatku Svätého roka 2025 Rím navštívilo a navštívi množstvo pútnikov z celého sveta a z nášho okolia. Musíme si uvedomiť, že plnosť Božieho odpustenia dosiahneme, ak sami v srdci odpustíme.

MONIKA HAMRÁKOVÁ

KRÍŽOVÁ CESTA LIESKOVANY 2024

RECENZIA

JOHANN SEBASTIAN BACH

Narodil sa v Eisenachu 21. marca 1685. Bach pochádzal z početnej hudobníckej rodiny. Bol najmladším z ôsmich detí Johanna Ambrosiusa Bacha a Elisabeth Bachovej. Vďaka silným hudobným koreňom sa Johann dostal k hudbe v pomerne mladom veku. Rodičia zomreli skoro, matka keď mal malý Johan deväť rokov a otec o rok neskôr. Johanna, z ktorého sa stala sirota, by bez brata Johanna Christoha, čakal zrejme ťažký osud.

Najväčší hudobný úspech dosahuje v roku 1723 – stáva sa kantorom v Kostole svätého Tomáša v Lipsku, kde zotrúva až do svojej smrti v roku 1750.

OTEC BAROKA

Bach je považovaný za otca baroka. Dokonale ovládal všetky štýly barokovej hudby vtedajšej doby v Európe: bol oboznámený s francúzskou hudbou, holandskou, španielskou a hlavne talianskou. Ako vynikajúci hudobník a improvizátor sa síce nedomáchal až tak veľkého skladateľského uznania počas svoj-

Svojho času zaznávaný, kritizovaný za nedodržovanie hudobných pravidiel, prehnanú kreativitu, neskôr slávny organista a čembalista, skladateľ barokovej hudby je v dnešnom svete uznávaný ako najväčší majster zvuku.

Po stáročia ovplyvňoval vývoj hudby a jeho diela sú rozšírené po celom svete tak v pôvodnej forme, ako aj v nespočetných variáciách. **V marci sme si pripomenuli 340. výročie narodenia tohto veľikána.**

ho života ako jeho rovesníci, jeho súčasníci ho však považovali za najlepšieho organistu, aký kedy žil.

Jeho schopnosť tvoriť bola ohromujúca – aj z jednoduchého popevku dokázal okamžite vytvoriť nesmierne množstvo variácií a z nich dokonalú hudobnú formu. Nevenoval sa však len komponovaniu, vždy mal blízko aj k hudobnej teórii. Zaviedol nové techniky hry, najmä na organe a používanie palca ako plnohodnotného prsta.

Jeho dva cykly skladieb s označením Dobre temperovaný klavír spôsobili revolúciu. Bach bol vynikajúci pedagóg, išlo v tomto prípade z jeho strany o experiment, odvážnu snahu o realizáciu kompozičných nápadov, no hlavne o riešenie dovtedy nedokonalého systému ladenia.

Podrobne spracované informácie o jeho živote, diele, miestach, kde pôsobil, ich histórii a veľa iného nájdete na stránke www.jsbach.de, ktorú sa rozhodne oplatí navštíviť.

NADČASOVÁ
INŠPIRÁCIA

V roku 1789 zavítal Wolfgang Amadeus Mozart do Lipska a vypočul si v Kostole svätého Tomáša

šľa Bachovo moteto **Singet dem Herrn ein neues Lied** (Spievajte Pánovi novú pieseň). Keďže bol mimoriadne dojatý, zahĺbil sa do ďalších partitúr Bacha, ktoré sa mu podarilo zohnať. Stopy tohto stretnutia sú v Mozartových neskorších dielach jasne počuteľné.

Felixovi Mendelssohn Bartholdymu patrí zásluha za to, že novou premiérou Matúšových pašíí 11. marca 1829 skoro 80 rokov po jeho smrti dostal J. S. Bacha znova do povedomia širokej verejnosti. „Jeho hudba je nadčasová,“ povedal známy spevák Sting.

Azda najväčšou zaujímavosťou je však matematická presnosť jeho hudby. Mal vlastnú hudobnú abecedu, teda noty B, A, C, H.

Na obdobie Veľkej noci odporúčame skladbu z Matúšových pašíí Erbarme Dich, Mein Gott – Zmiluj sa, Bože môj v podaní Stjepana Hausera, chorvátskeho violončelistu a Bachovo Adagio z Concerto in D Minor, BWV 974, ktoré pomôžu umocniť sviatočnú atmosféru možno aj pri spoločnom stolovaní.

Spracoval PETER LAZOR
Zdroj: www.mojakultura.sk

INFORMÁTOR

TEPLIČKA

V Jubilejnom roku sa konajú v jubilejných chrámoch duchovne veľmi inšpirujúce Večery milosrdenstva, na ktorých sa zúčastňujú aj veriaci z našej filiálky, najčastejšie vo Svätyni Božieho milosrdenstva v Smižanoch. Buď individuálne alebo spoločne autobusom, ako naprí-

klad v piatok 28. marca 2025. Chceli by sme sa týmto spôsobom poďakovať p. Ladislavovi Zekuciovi za možnosť prepravy týmto spôsobom, a to aj na iné duchovné podujatia v rámci filiálky alebo farnosti.

JOZEF SENDREJ

MARKUŠOVCE

- V rámci Jubilejného roka sa v dňoch od 18. do 21. februára 2025 uskutočnila farská púť do Ríma. Na jej organizácii sa podieľal a pútnikov sprevádzal farský vikár Vladimír Fedorek.
- Počas Jubilejného roka sa v posledný piatok v mesiaci po svätej omši vo farskom kostole konajú odprosujúce pobožnosti pred Najsvätejšou oltárnou sviatosťou.
- Popolcovou stredou 5. marca 2025 sa začal 40-dňový pôst. V tomto období sa v Markušovciach konali pobožnosti krížovej cesty vždy v piatok v čase začiatku svätej omše a v nedeľu o 14.00 hod.
- V Štvrtý pôstnu nedeľu 6. apríla 2025 sa po vzore diecézneho biskupa Františka Trstenského pri svätých omšiach konal akt odprosenia kňazov a ich predchodcov za ich chyby, zlý príklad a pohoršenie adresovaný veriacim. Podobný akt bol

odporúčaný rodičom voči svojim deťom pre ozdravenie vzťahov v rodinách.

- Na Veľký piatok si mládež z Markušoviec pripravila netradičnú modlitbu krížovej cesty, ktorá prítomných hlbšie vtiahla do Pánovho umučenia a smrti.
- Touto cestou sa v mene celého farského spoločenstva chceme úprimne poďakovať ženám, ktoré obetovali svoj vzácny čas pri upratovaní na fare po výmene okien. Nech ich dobrotivý Pán odmení svojím požehnaním a milosťami.
- Ružencové bratstvo v Markušovciach starne a odchodom jeho členiek do večnosti naše rady vädnú. Chceli by sme preto poprosiť tých, ktorí uvažujú o vstupe do tohto modlitbového spoločenstva, aby tak urobili. Vďačne ich medzi sebou privítajú členovia RB.

MONIKA HAMRÁKOVÁ

Upratovanie na fare po výmene okien

Foto: Peter Lazor

VYDÁVA

Rímskokatolícka cirkev,
farnosť Markušovce

Zodpovedná redaktorka:
Mgr. Monika Hodnická

Redaktori:
Mgr. Adriana Lazorová
Peter Lazor
Mária Koňaková
Mgr. Jozef Sendrej
Mgr. Barbora Chovancová
Mgr. Zuzana
Klučárová, PhD.

Sadzba a grafická úprava:
Dana Košková

Technické spracovanie:
Tlačiareň Kežmarok

www.pokojadobro.sk

Jazyková úprava:
Mgr. Barbora Chovancová

Odborný konzultant:
Mgr. Štefan Saloka

Imprimatur:
prof. ThDr. František
Tondra, spišský
diecézny biskup

BÚ 16. 2. 1999,
č. prot. 113/99.
Registrovaný OÚ,
odbor školstva a kultúry
v Spišskej Novej Vsi,
reg. č. 2/99.

Náklad 600 kusov.

Adresa redakcie:
Rímskokatolícka cirkev,
farnosť Markušovce,
Michalská 52,
053 21 Markušovce

Kontakty:
www.pokojadobro.sk
 [www.facebook.com/
Pokojadobromarkusovce](https://www.facebook.com/Pokojadobromarkusovce)

Redakcia si vyhradzuje
právo upravovať
príspevky.

Nevyžiadané rukopisy
nevraciamy.

NEPREDAJNÉ.

Časopis vyšiel aj s podporou
obce Markušovce.

SVÄTOREČENIE CARLA ACUTISA SA USKUTOČNÍ
V NEDEĽU BOŽIEHO MILOSRDENSTVA 2025

Caracustia è la mia autostrada per il Cielo

foto: Jozef Sendrej

